

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Τίτλος εργαστηρίου:

METADATA INTERFACES

Νέα εργαλεία για τα αμφίβια όντα στην εποχή της πληροφορίας

Διδάσκων:

Αλέξανδρος Βαΐτσος

Αρχιτέκτων, «Deca Architecture»

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:

11 Ιανουαρίου - 24 Ιανουαρίου 2016

Θεματική εργαστηρίου:

Η εποχή της πληροφορίας εισέρχεται στην εφηβεία. Σαράντα τις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού είναι συνδεδεμένο με το διαδίκτυο και έτσι έχει πρόσβαση σε πάνω από 1 Yotta-byte των πληροφοριών (Yotta byte = 10^{24} bytes). Όσο οι διαθέσιμες πληροφορίες συνεχίζουν να αυξάνονται εκθετικά, η ικανότητά μας να ψάχνουμε / ανιχνεύουμε / φιλτράρουμε / σαρώνουμε / κατανοούμε/ μοιραζόμαστε αποτελεσματικά την παγκόσμια βάση δεδομένων, θα εξαρτηθεί από εργαλεία που δεν έχουν ακόμα σχεδιαστεί.

Η υπόθεση του εργαστηρίου σχεδιασμού είναι ότι τελικά, καθώς η εποχή της πληροφορίας ωριμάζει, η ψηφιακή και φυσική σφαίρα θα διαλυθούν σε ένα περιβάλλον, που κατοικείται από έναν νέο τύπο ανθρώπου, του homo digitalis. Μέσα σε αυτή την ολοκληρωμένη σφαίρα, ο homo digitalis θα έχει αμφίβια κατάσταση ύπαρξης. Θα κατοικεί τόσο στην ψηφιακή όσο και στη φυσική σφαίρα απρόσκοπτα και ταυτόχρονα, βελτιστοποιώντας έτσι την ικανότητα να επικοινωνεί μέσω των κοινωνικών δικτύων, να διαχειρίζεται κοινόχρηστους πόρους και να ανιχνεύει τις δυνατότητες και τα ερεθίσματα του περιβάλλοντα χώρου.

Στόχος του εργαστηρίου είναι ο σχεδιασμός interfaces που θα διευκολύνουν την αμφίβια ύπαρξη του homo digitalis. Οι φοιτητές θα κληθούν να οραματιστούν φυσικά αντικείμενα που θα λειτουργούν ως προεκτάσεις του σώματος και θα συγκεντρώνουν, εκπέμπουν και/ή παρουσιάζουν ψηφιακές πληροφορίες. Εναλλακτικά (ή παράλληλα) θα κληθούν να οραματιστούν τρισδιάστατα ψηφιακά περιβάλλοντα, που θα λειτουργούν ως προβολές των σωματικών, επιτρέποντας περίπλοκες πληροφορίες να αντληθούν και να οργανωθούν με προσιτό και εύκολα κατανοητό τρόπο.

Τίτλος εργαστηρίου:

ombreles

Ελεύθερος χρόνος υπό σκιά...

Διδάσκοντες:

Έβελυν Γαβρήλου Αρχιτέκτων, Λέκτορ Π.Θ

Ίρις Λυκουριώτη Αρχιτέκτων, Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Θ., «Αρχιτέκτονες της Φάλαινας»

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:

8 Φεβρουαρίου - 21 Φεβρουαρίου 2016

Θεματική εργαστηρίου:

Αντικείμενο του μαθήματος είναι ο σχεδιασμός της ελάχιστης σκιάς επί του αιγιαλού. Τόσο τη σκιά όσο και το χώρο του αιγιαλού τα αντιλαμβανόμαστε ως το μέρος και το όλον, αντίστοιχα, ενός κοινόχρηστου χώρου. Μας ενδιαφέρει να σχεδιαστεί η κατάλληλη σκιά του *ελεύθερου χρόνου* για το ελεύθερο σώμα. *Ελεύθερος Χρόνος* (ή *Ελεύθερος Χρόνος*) θεωρείται εκείνος ο χρόνος, κατά τον οποίο αίρεται η υποχρέωση της μισθωτής εργασίας, το κέρδος της οποίας κάποιος άλλος οικειοποιείται. Ο χρόνος αυτός είναι χρόνος κοινωνικά και χωρικά κατασκευαστικός, δηλαδή ερασιτεχνικός. Μέσα από τη συνεύρεση των προσώπων σε τοπικό επίπεδο, τις κοινές ασχολίες εκτός συναλλαγής, την *καλή ζωή* και φυσικά τον έρωτα αναζητούμε εκείνες τις αρχές και συλλογικές αξίες που φανταζόμαστε να συγκροτούν έναν ανανεωμένο κοινωνικό ρόλο της αρχιτεκτονικής.

Μας ενδιαφέρει η ολοκλήρωση ενός σχεδιαστικού προγράμματος που ξανασυνδέει την αρχιτεκτονική με το κοινωνικό της περιεχόμενο και τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Η παραλιακή ζώνη (πεδίο συγκρούσεων σήμερα μεταξύ τουρισμού και κυμάτων μετανάστευσης) αποτελεί το ιδανικό παράδειγμα, το οποίο θα μας βοηθήσει να διαχωρίσουμε τις ιδεολογικές και πολιτισμικές εστίες σύγχυσης γύρω από το ζήτημα της *καλοπέρασης* ως *πραγματικότητας* (και όχι φαντασίωσης) καθώς και τον δομικό ρόλο που αναλαμβάνει η αρχιτεκτονική για την οργάνωσή της.

Δανειζόμαστε μεθοδολογικά τα θεωρητικά εργαλεία των *Επιστημολογιών του Νότου και του Μανιφέστου για την Καλή Ζωή* του κοινωνιολόγου Μποαβεντούρα ντε Σόουσα Σάντος, για να δούμε υπό διαφορετική οπτική γωνία τις βεβαιότητες που έχουμε κληρονομήσει.

Φωτογραφία: Xavier Miserachs, Instant Ibiza, 1971*

* Στη φωτογραφία συναντιούνται οι μαντηλοφορεμένες χωρικές στην Ίμπιθα της Ισπανίας, το 1971, με τις φουσκωτές κατασκευές ('ομιλούντα δωμάτια') του τότε νέου αρχιτέκτονα Χοσέ Μιγκέλ Πράντα Πόλε, μία παραλλαγή της Στιγμιαίας Πόλης του (πριν από εκείνη των Archigram), όπως υλοποιήθηκε στην Ίμπιθα (την επόμενη χρονιά θα επαναληφθεί στις περίφημες Συναντήσεις της Παμπλόνα) για να στεγάσει το διεθνές συνέδριο των βιομηχανικών σχεδιαστών, ως σχόλιο στην ανεξέλεγκτη δόμηση επί των ισπανικών ακτών: όπως οι αγρότες αφήνουν ακαλλιέργητα τα χωράφια κατά την αγρανάπαυση, έτσι και ένα κέντρο διακοπών θα μπορούσε να εξαφανιστεί μετά το πέρας της τουριστικής περιόδου, να ξεφουσκώσει και την επόμενη χρονιά να μεταφερθεί σε άλλο σημείο, ώστε να αφήσει ανέπαφη, από τον τουρισμό, για μερικά ακόμη χρόνια, την πρώτη γη.

Αφετηρία σκέψης:

ομπρέλα, αλεξήλιο, σκιάδ(ε)ιο

Ετυμολογία

Η λέξη ομπρέλα προέρχεται από τη λατινική λέξη umbra, που σημαίνει σκιά ή η σκιά (η λατινική λέξη, με τη σειρά της, προέρχεται από την αρχαία ελληνική ὄμβρος [ὄμβρος].)

Wikipedia

σώμα:

_προστατεύει το σώμα από τον ήλιο ή τη βροχή [χρηστικό αντικείμενο]

_σχετίζεται με την ταυτότητα, κοινωνική τάξη, φύλο κλπ

_διαφορετικές τεχνικές κατασκευής (μηχανισμός και στοιχεία επικάλυψης) που σχετίζονται με τις διαφορετικές χρονικές περιόδους και τους διαφορετικούς πολιτισμούς

τουρισμός | αμφίβια

_χωρικά, αφορά το buffer zone μεταξύ στεριάς και θάλασσας... (αμμουδιά)

στην αρχαία Ελλάδα το σκιάδειον σχετιζόταν με τη γη και το τοπίο, χρησιμεύοντας στην προστασία κατ' αρχήν των σπαρτών και μετέπειτα των γυναικών

_εμφανίζεται σε επανάληψη και συγκροτεί συνήθως μια αυστηρή γεωμετρία πάνω στο μαλακό τοπίο

_ενεργοποιεί σχέσεις σωμάτων που κατά τη διάρκεια της ημέρας μεταβάλλονται (σκιά, τοπίο ομπρέλας-ξαπλώστρας)

_η παρουσία τους είναι εποχιακή on | off, ανοίγω | κλείνω

Τίτλος εργαστηρίου: **γίγνεσθαι_άλλο**

Διδάσκοντες: **Φοίβη Γιαννίση** *Αρχιτέκτων, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π.Θ.*
Steven Feld *Professor, University of New Mexico*

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου: **4 Απριλίου - 10 Απριλίου 2016**

Θεματική εργαστηρίου: Στο εργαστήριο **γίγνεσθαι_άλλο** ενδιαφέρει η υλικότητα του ήχου και η αισθητηριακή συνθήκη που δημιουργεί στον τόπο. Ενδιαφέρουν οι δυναμικές διαδράσεις μεταξύ ειδών και υλών, μεταξύ φυτών, ζώων, ανθρώπων και καιρικών συνθηκών. Ενδιαφέρει ο ήχος ως κριτικός τρόπος συνδεσιμότητας και σχεσιακότητας μεταξύ ειδών και υλικοτήτων που σχετίζονται με τον τόπο και τον καιρό. Στο πρότζεκτ θα δημιουργηθούν ηχητικά έργα που ακριβώς διερευνούν αυτές τις ενδιάμεσες καταστάσεις του γίγνεσθαι μέσα από καταγραφή ήχων σε αμφί-βια περιβάλλοντα και μουσική/γλωσσική επεξεργασία των καταγραφών. Τα έργα εν τέλει σκοπεύουν να συστήσουν συσκευές ηχητικής μεταμόρφωσης που σχετίζονται με το σώμα του ακούοντος.

Τίτλος εργαστηρίου: **Δοχείο - Αντηχείο**

Διδάσκων: **Γιώργος Γυπαράκης**
Εικαστικός, Επίκουρος Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου: **29 Φεβρουαρίου - 6 Μαρτίου 2016**

Θεματική εργαστηρίου: Εισαγωγή και παρουσίαση μεθόδων χρήσης και διαμόρφωσης υλικών. Αναζήτηση από το ήδη υπάρχον εμπειρικό υπόβαθρο των σπουδαστών και από πηγές του διαδικτύου ("how to make") υλικών και τεχνικών που μέσω της διαφορότροπης χρήσης και διαχείρισής τους κατορθώνουν να σχηματοποιήσουν ένα εν δυνάμει δοχείο. Το δοχείο δοκιμάζεται ως αντηχείο μέσω της τροποποίησής του σε πρωτογενές ιδιότυπο μουσικό όργανο.

Σκοποί:

- η κατασκευαστική διερεύνηση περιπτώσεων που δίνουν τη δυνατότητα διαμόρφωσης βιομορφικών - οργανικών μορφών
- η βιωματική γνωριμία με διαφορετικά υλικά μέσω της ηχοδομικής τους
- η όξυνση της κατασκευαστικής ευφυΐας μέσω της διάφορης - "αιρετικής" χρήσης φυσικών και βιομηχανικών υλικών και τεχνικών

Τίτλος εργαστηρίου: **η ανά-στάση ενός ά-στοχου αντί-κειμένου**
τεχνική και ηθική υπό-στήριξη για να διά-σκευάσουμε την από-τυχία

Διδάσκων: **Θεόδωρος Ζαφειρόπουλος**
Εικαστικός, Υποψήφιος Διδάκτορ Π.Θ.

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου: **23 Νοεμβρίου - 29 Νοεμβρίου 2015**

Θεματική εργαστηρίου: Στόχος του εργαστηρίου είναι να διακρίνει, να ανασύρει και να επαναπροσδιορίσει αντικείμενα του υλικού πολιτισμού που βρίσκονται σε κατάσταση ή σε συνθήκες α-στοχίας. Υλικότητες που δεν κατάφεραν να φέρουν εις πέρας τον στόχο για τον οποίο σχεδιάστηκαν. Μέσα από προσδιορισμό, μελέτη και εμπειρική παρατήρηση των λόγων που τα οδήγησαν ή τα καταδίκασαν σε καθεστώς αποτυχίας, προτείνετε μια ανά-στοχαστική προσπάθεια να τα ανά-οικείο-ποιηθούμε και να τα δια-σώσουμε, προσδίδοντας τους τώρα νέες μορφές, υποστάσεις, λειτουργίες και επέκεινα εφαρμογές.

Τίτλος εργαστηρίου:

Κριτική και Συνεργατική Σχεδιαστική Προσέγγιση στη Μετα-Βιομηχανική Εποχή: Βόλος και Κωνσταντινούπολη

Διδάσκουσα:

Asli Kiyak İngin
Lecturer, Istanbul Bigli University
Founder & Director / Made in Şişhane

Θεματική εργαστηρίου:

Καθώς οι πόλεις γίνονται όλο και πιο πολύπλοκες σε όλα τα επίπεδα, εμείς ως αρχιτέκτονες και σχεδιαστές πρέπει να εξετάσουμε τη θέση μας σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, όπως ένας διαμεσολαβητής ή ένας κοινωνικός λειτουργός ή ένας αστικός φορέας που παίζει ενεργό ρόλο στη συνεργασία ορισμένων άλλων παραγόντων. Τέτοια πράξη, σε αντίθεση με τις παρεμβάσεις top to bottom και την ιεραρχική διαδικασία, περιλαμβάνει μία bottom up και μια ad-hoc διαδικασία και απαιτεί μια διαπροσωπική σχέση και συνεργασία με τον τόπο και τις κοινότητες.

Κριτική και δημιουργική σκέψη, συνεργασία, μικρο-πράξεις, μάθηση μέσω του πράττειν, διαφάνεια, και συμπληρωματικότητα είναι τα βασικά στοιχεία αυτής της προσέγγισης. Οι συμμετέχοντες θα είναι μέρος της καθημερινής ζωής, θα παρατηρήσουν και θα αλληλεπιδρούν με αυτήν. Θα ψάξουν τρόπο με τον οποίο μπορούν να γίνουν καταλύτες στο αστικό περιβάλλον και προβοκάτορες κατά το σχεδιασμό και την παραγωγή. Θα ακολουθήθουν νέες, απροσδόκητες και ασαφείς διαπιστώσεις οι οποίες ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

Για την υλοποίηση αυτής της ιδέας και προσέγγισης, το εργαστήριο θα πραγματοποιηθεί τόσο στο Βόλο όσο και στην Κωνσταντινούπολη. Πώς και οι δύο πόλεις θα τροφοδοτήσουν αυτή την ιδέα; Αυτή η δυαδική κατάσταση μπορεί να μας δώσει την ευκαιρία να σκεφτούμε τον τίτλο Αμφίβια και την ευκαιρία για συζήτηση που θα οδηγηθεί πέρα από τη mainstream διαδικασία σχεδιασμού και παραγωγής που είναι ιεραρχική και top down.

Οι βιοτεχνικές περιοχές της Κωνσταντινούπολης θα είναι από τα κύρια σημεία εστίασης. Θα συνεργαστούμε μαζί τους για να ξανασκεφτούμε και να επαναξιολογήσουμε τις δυνατότητές τους για τη σύγχρονη εποχή. Αυτό που συχνά ξεχνάμε είναι ότι τα εργαστήρια της βιοτεχνίας δεν είναι μόνο ένας προ-βιομηχανικός χώρος, αλλά και έχει δυνατότητες και για τη μετα-βιομηχανική εποχή. Οι σχέσεις στο εσωτερικό της βιοτεχνικής περιοχής έχουν υφανθεί με κοινωνικά και πολιτιστικά δίκτυα, καθώς και οικονομικά - που συνδέουν τους τεχνίτες μεταξύ τους και με την πόλη. Το δίκτυο της βιοτεχνίας παρέχει τη δυνατότητα πολλαπλής και ευέλικτης παραγωγής. Η ελευθερία αλληλεπίδρασης και συνεργασίας προσφέρει την ευκαιρία για νέες σχεδιαστικές προσεγγίσεις και δημιουργική παραγωγή.

Τα παράγωγα του μαθήματος μπορούν να ανήκουν σε ένα ευρύ φάσμα αποτελεσμάτων. Από ένα αντικείμενο σε μια παρέμβαση, από ένα εγχειρίδιο χρήσης σε ένα blog ή μια πλατφόρμα η οποία, σε μία παραγωγική και ανθεκτική κατεύθυνση.

Τίτλος εργαστηρίου:

ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΑΜΦΙΒΙΑΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Διδάσκοντες:

Ζήσης Κοτιώνης *Αρχιτέκτων, Καθηγητής Π.Θ.*
Αλέξανδρος Ψυχούλης *Εικαστικός, Καθηγητής Π.Θ.*

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:

30 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου 2015

Θεματική εργαστηρίου:

Η σύγχρονη Μεσογειακή ζωή, ανάμεσα στη στεριά και τη θάλασσα δημιουργεί προϋποθέσεις έρευνας τόσο για την παραγωγή και την οργάνωση της διατροφής όσο και για τον αρχιτεκτονικό χώρο και την τυπική ή άτυπη συγκρότησή του. Το μεταβολιζόμενο σώμα αλληλεπιδρά με τον οργανικό κόσμο και τον εγγύς υλικό του χώρο, σε μια ενιαία διαδικασία που περιλαμβάνει τόσο την αρχιτεκτονική όσο και την κουλτούρα του φαγητού. Η ιδιαιτερότητα του παράκτιου βίου προσδίδει σε αυτή τη γενική συνθήκη τα ειδικά της πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Το εργαστήριο Αμφίβιων Τυπολογιών και Πρωτοκόλλων, σε σύντομο και εντατικό χρόνο θα επεξεργαστεί το σχέδιο μιας ενιαίας προσέγγισης του ερωτήματος για την παραγωγή και την κατανάλωση του παραθαλάσσιου φαγητού με τον χώρο της παράκτιας/ αμφίβιας ενδιαίτησης. Ζητείται η σχεδιαστική παραγωγή αμφίβιων/ πλωτών τύπων, μικρής κλίμακας και η ταυτόχρονη οργάνωση συμβάντων ενδιαίτησης βασει συνταγών και πρωτοκόλλων, τα οποία συνδέουν και αντιπαραθέτουν τις αρχιτεκτονικές με τις διατροφικές τυπολογίες.

Τίτλος εργαστηρίου:	Construct - re <i>Η αφήγηση της γραμμής παραγωγής in situ (σε πραγματικό χώρο και χρόνο)</i> <i>Το «ξανά-κοίταγμα» της πρώτης ύλης</i>
Διδάσκοντες:	Εύα Μανιδάκη & Θανάσης Δεμίρης <i>Αρχιτέκτονες, «Flux Office»</i>
Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:	7 Μαρτίου - 27 Μαρτίου 2016
Θεματική εργαστηρίου:	ΑΜΦΙΒΙΑ Η λέξη προέρχεται ετυμολογικά από τις λέξεις αμφί και βίος που σημαίνει διπλή ζωή ή διπλή επιβίωση, γιατί τα αμφίβια μπορούν να ζήσουν σε δύο διαφορετικά περιβάλλοντα, Το εργαστήριο σκοπό έχει - να στρέψει το βλέμμα πίσω στην πρώτη ύλη, στα πρωταρχικά και ταπεινά υλικά – ξύλο, ψάθα, μαλλί, σίδηρο κλπ, αλλά και να ξαναδεί την υλικότητα, την κατασκευή, και τις τεχνικές μεθόδους από κοντά, στην πράξη, μέσα από την επίσκεψη και παραμονή σε βιομηχανική μονάδα επίπλων (η οποία καλύπτει τα υλικά των κατασκευών που θα πραγματοποιηθούν εκεί, καθώς και τα έξοδα παραμονής των σπουδαστών). -να επαναπροσδιορίσει τις καθημερινές δραστηριότητες μέσα από ένα διάλογο συνθετικό δια μέσου μιας κατασκευής φτιαγμένη από τις πρώτες ύλες του εργοστασίου, τα σκουπίδια του η και ακόμη μεταμόρφωση υπάρχουσών κατασκευών του εργοστασίου. Το εργαστήριο οργανώνεται με τρόπο που να γίνει κατανοητό, ότι η κατασκευή δεν αποτελεί μια ανεξάρτητη πρακτική αλλά συνιστά μια αναπόσπαστη διάσταση του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Οι φοιτητές – αμφίβιο εργαστήριο Οι φοιτητές «ΑΜΦΙΒΙΑ» μετά την παραμονή τους μια βδομάδα στο χώρο της μεγάλης βιομηχανίας πηγαίνουν στο χώρο του πανεπιστημίου και καλούνται να δημιουργήσουν συνεργατικά έργα με σκοπό την επινόηση νέων ιδεών Υβριδικές κατασκευές που συνδέουν τους τοπικούς κατασκευαστές ή τα εργαστήρια ξεχασμένων υλικών, με τις ψηφιακές τεχνολογίες, αλλά και το υλικό που έχουν συλλέξει – επιλέξει από το εργοστάσιο. Πως οι υπάρχουσες κατασκευές η τμήματα αυτών μπορούν να μετασχηματιστούν. -θα έρθουν σε επαφή με όλο το μηχανικό εξοπλισμό ξύλου και σιδήρου που διαθέτει αυτή η μεγάλη μονάδα Καλούνται να αποτυπώσουν και να μελετήσουν τα στοιχεία που ενδιαφέρει τον κάθε φοιτητή και στη συνέχεια θα ξεκινήσουν την συνθετική διαδικασία. Ζητούμενο είναι η παραγωγή πρωτότυπων ιδεών. Αμφίβιες κατασκευές με την έννοια της διπλής υπόστασης, το πριν του αντικειμένου στην γραμμή παραγωγής και το μετά του αντικειμένου στην νέα του ζωή. Αμφίβια με την έννοια του ενδιάμεσου Το έργο προϊόν θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια κατασκευή που θα προκύψει από συλλογική εργασία η μια συνεκτική παραλλαγή σειράς που θα έχει σχεδιαστεί από διαφορετικούς φοιτητές. Όλη η διαδρομή του εργαστηρίου θα καταγράφεται καθημερινά Στην τελική παρουσίαση θα εκτεθούν τα τελικά projects με όλη την διαδικασία της ιστορίας της κατασκευής τους.
Διδάσκων:	Γιώργος Μητρούλιας <i>Αρχιτέκτων, Λέκτορ Π.Θ., «AREA» (Architecture Research Athens)</i>
Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:	2 Νοεμβρίου - 22 Νοεμβρίου 2015
Θεματική εργαστηρίου:	Αντικείμενο του εντατικού εργαστηρίου διάρκειας δύο εβδομάδων θα είναι το “δωμάτιο ξενοδοχείου” και η διεύρυνσή του μέσα από την επιμέλεια και το σχεδιασμό αντικειμένων και δράσεων. Ζητούμενο είναι η συγκρότηση εναλλακτικών χαρτογραφήσεων του τουριστικού προορισμού και η παραγωγή αυθεντικών ταξιδιωτικών εμπειριών και προϊόντων -στον αντίποδα των αντικειμένων-σουβενίρ- που θα εμπλουτίζουν την εφήμερη διάσταση της διαμονής πίσω από την αρχιτεκτονική τυπολογία. Πέρα από την κυριολεκτικά “αμφίβια” συνθήκη ενός τυπικού δωματίου ξενοδοχείου που χωρίζεται σε υγρούς και στεγνούς χώρους, μπορούμε να σκεφτούμε κι άλλες: η εμπειρία διαμονής μπορεί να αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στον ασκητισμό και την πολυτέλεια, στην επαφή με τη φύση και την τεχνητή αναπαραγωγή της, στη συλλογικότητα και τις εξατομικευμένες υπηρεσίες, στην εξερεύνηση και την απόλαυση, στην πανοραμική θέα και τη σωματικότητα, στον ελεύθερο και τον παραγωγικό χρόνο, στην απομόνωση και τη δικτύωση, στην εντοπιότητα και την παγκοσμιοποίηση(...). Τα αντικείμενα και οι δράσεις που θα αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου θα στοχεύουν στον επαναπροσδιορισμό της τρέχουσας αφήγησης τουριστικής ανάπτυξης βασισμένης στο δίπολο ιστορία-τοπίο.

Τίτλος εργαστηρίου:

ΣΑΛΠΑΡΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΙΚΑ

Διδάσκοντες:

Μαρία Παπαδημητρίου *Εικαστικός, Καθηγήτρια Π.Θ.*
Lydia Matthews *Professor, Parsons The New School for Design, NY*
Mine Ovacik *Assistant Professor, Yasar University, Faculty of Art and Design*

Θεματική εργαστηρίου:

Σαλπάρω: Ξεκινώ μια πορεία από ένα τόπο προς έναν άλλο, αναχωρώ, φεύγω, αποπλέω

Το ΣΑΛΠΑΡΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΙΚΑ είναι ένα εντατικό εργαστήριο δυο εβδομάδων το οποίο επικεντρώνεται στην έρευνα, τον επαναπροσδιορισμό και πιθανά την επαναξιολόγηση της έννοιας της “ κληροδοτούμενης προίκας”, προσαρμοσμένη στις σύγχρονες διεθνείς συνθήκες και σε πιο απελευθερωμένες φυλετικές ταυτότητες. Το εργαστήριο θα ξεκινήσει εξερευνώντας την θεωρία και την ιστορία της ελληνικής προίκας μέσα από κείμενα, διαλέξεις και επισκέψεις σε συλλογές εθνογραφικών μουσείων. Οι συμμετέχοντες φοιτητές θα δουλέψουν με τοπικούς μετανάστες ώστε να κάνουν εθνογραφική και υλική έρευνα και να έρθουν σε επαφή με τη δυναμική των εννοιών της κινητικότητας και της μετατόπισης. Εναλλακτικά, οι συμμετέχοντες θα σχεδιάσουν και θα κατασκευάσουν πρωτότυπα τα οποία θα διευκολύνουν τον προσδιορισμό μιας “επίκαιρης” έννοιας του όρου προίκα: πώς μπορεί η σημερινή προίκα να διαμορφωθεί και να μεταφερθεί όταν πρέπει συχνά να μετακινούμαστε από το ένα μέρος στο άλλο; Η δουλειά του εργαστηρίου δομείται γύρω από το εξής ερώτημα: πώς μπορούν οι μεταβιομηχανικοί καλλιτέχνες και σχεδιαστές να εκφράσουν τις έννοιες των σωματικών αναγκών, της ψυχικής μετατόπισης και της δημιουργικής προοπτικής εγκλωπωμένες μέσα σε μια αυξανόμενη μεταβαλλόμενη, πολυπολιτισμική, διεθνή κοινωνία;

Ιστορικά, η προίκα απαρτίζεται από ειδικά αντικείμενα τα οποία δίνονται στον γαμπρό από την οικογένεια της νύφης κατά τον γάμο. Η προίκα συμπεριλαμβάνει αντικείμενα για το σπίτι τα οποία είναι χειροποίητα και κατασκευασμένα από γυναίκες της τοπικής κοινωνίας στην οποία ζει η νύφη. Επιπλέον, στην προίκα συμπεριλαμβάνονται και άλλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία συμβάλλουν στην ενίσχυση του πλούτου του ζευγαριού (π.χ. ζώα, μηχανήματα, χρήματα κλπ.) Συχνά οι κοπέλες βοηθούσαν και οι ίδιες στην κατασκευή της προίκας τους, μαθαίνοντας τους τρόπους κατασκευής από άλλα μέλη της κοινότητάς τους, μέσα από συλλογικές διαδικασίες κατασκευής και ανταλλαγής γνώσεων. Ο στόχος της προίκας ήταν να ενισχύσει την “αξία” της νύφης και να βοηθήσει στη δημιουργία του νέου νοικοκυριού καθώς και στην διατήρηση και μετάδοση της πολιτιστικής παράδοσης του τόπου. Η προίκα της νέας οικογένειας διακατέχεται από παραδοσιακές αντιλήψεις σχετικά με τους ρόλους των δύο φύλων, του οικιακού χώρου, των συνθηκών της καθημερινής ζωής και επιπλέον εκπροσωπεί μία πολύ οικία αίσθηση του εαυτού ιδιωτική και ταυτόχρονα δημόσια.

Οι συμμετέχοντες του εργαστηρίου θα εξετάσουν ποιες πλευρές της παραδοσιακής προίκας αξίζουν να επανέλθουν μέσα σε μια σύγχρονη κοινωνία και ποιες θα πρέπει να αφαιρεθούν. Ποια είδη πρώτων υλών, ποιες χειροτεχνικές δεξιότητες και ποιες συνήθειες και συλλογικές τελετουργίες στην πραγματικότητα κληρονομούμε από την τοπική κοινωνία στην οποία ζούμε; Πώς μπορούμε να ενδυναμώσουμε την ικανότητα μας να τις μεταφέρουμε μαζί μας από τόπο σε τόπο, είτε μεταναστεύουμε από προσωπική επιλογή, είτε από επαγγελματική ανάγκη, είτε από έκτακτη οικονομική ανάγκη ή συνθήκες πολιτικής εξορίας; Υπάρχουν πολλές κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις ως αποτέλεσμα της αποκήρυξης της ελληνικής προίκας – κηρύχτηκε παράνομη στις αρχές της δεκαετίας του 80', την ίδια στιγμή που η Ελλάδα έγινε μέρος της νεοφιλελεύθερης οικονομικής εντολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του εγχειρήματος της να εκφράσει ταυτότητες μέσα από τον καταναλωτικό καπιταλισμό. Μπορούμε να απελευθερώσουμε την προίκα από το καταπιεστικό πατριαρχικό πολιτικό πλαίσιο και τις παραδοσιακές προκαταλήψεις σχετικά με συγκεκριμένες γεωγραφικές τοποθεσίες; Μπορούν να αναγνωριστούν οι βαθύτερες ανθρωπιστικές της αξίες υποστηριζόμενες ή και ακόμα ενισχυόμενες μέσα από πράξεις μεταβιομηχανικού σχεδιασμού;

Προκειμένου να απαντήσουμε στις ανάγκες και στους όρους των αυξανόμενα μεταναστευτικών και διασπορικών πραγματικοτήτων μας, η προίκα πρέπει να κατανοηθεί ως είδος αμφίβιο. Έχει δυο διακριτές σημασίες: μία “γειωμένη” και μία “ρευστή”. Η γειωμένη προίκα είναι η υλική, αυτή που απαρτίζεται από αγαπημένα οικιακά αντικείμενα, τα οποία παρέχουν την θεμελιώδη υποδομή για το ατομικό ή οικογενειακό μελλοντικό σπίτι. Όταν όμως τα άτομα μεταναστεύουν τα αντικείμενα αυτά, λίγα ή πολλά, πρέπει να κουβαληθούν πάνω στο σώμα ή αλλιώς να μεταφερθούν εξωτερικά. Οι ρευστές ή οι άυλες μορφές της προίκας από την άλλη, είναι ηθικής, πολιτιστικής και προσωρινής φύσης. Οι μορφές αυτές συμπεριλαμβάνουν άυλες μνήμες, συστήματα αξιών και αποκτηθέντες μορφές γνώσεων οι οποίες εξελίσσονται έξω από βιωμένες εμπειρίες και φυλάσσονται μέσα στο

σώμα του ατόμου. Η συνάντηση της υλικής και της ρευστής διάστασης της προίκας επιτρέπει στους ανθρώπους να νιώθουν "σαν στο σπίτι τους" σε ένα ξένο περιβάλλον.

Σε αυτό το εργαστήριο θα ερευνήσουμε τα είδη της αμφίβιας προίκας, τα οποία οι σύγχρονοι μετανάστες και πρόσφυγες κουβαλούν μαζί τους όταν φτάνουν στις ελληνικές ακτές το 2016. Τι είδη πολύτιμων αντικειμένων, εθίμων και δεξιοτήτων κατάφεραν να φέρουν μαζί τους για να χρησιμοποιήσουν στις νέες τους ζωές και τι είδη προίκας αναγκάστηκαν να αφήσουν πίσω; Πώς μπορούν οι μεταβιομηχανικοί καλλιτέχνες και σχεδιαστές να διευκολύνουν τη μεταφορά πολύτιμων υλικών και άυλων περιουσιών από τη μια περιοχή στην άλλη ώστε να μπορούν τα άτομα να επιβιώνουν καλύτερα και να ευδοκιμούν σε ξένες ακτές; Μαθαίνοντας από τις εμπειρίες των "Άλλων" θα εξετάσουμε επίσης πως μπορούμε να μεταφέρουμε αυτή τη γνώση στη δημιουργία προϊόντων και τελετών για την ενίσχυση του δικού μας αυξανόμενα μεταναστευτικού διεθνούς μέλλοντος.

Βιβλιογραφικές Πηγές (μερική λίστα)

- _Bryan Bell, Katie Wakeford, et al., *Expanding Architecture: Design as Activism* (Metropolis Books, 2008)
- _Henric Benesch, Evren Uzer, et al., *Heritage as Commons*, (Haftad, 2015)
- _Michel de Certeau, *The Practice of Everyday Life* (University of California Press, 1988)
- _Shannon Jackson, *Social Works: Performing Art, Supporting Publics* (Routledge, 2011)
- _Miwon Kwon, *One Place After Another: Site Specific Art and Locational Identity* (MIT Press, 2002)
- _Irit Rogoff, *Terra Infirma: Geographies Visual Culture* (Routledge, 2005)
- _Kate Stohr, *Design Like You Give a Damn (2): Building Change from the Ground Up* (Abrams: Architecture for Humanity, 2012)
- _Nato Thompson, *Seeing Power: Art and Activism in the 21st Century* (Melville House, 2015)
- _UNESCO, *Intangible Cultural Heritage*: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?pg=00002>
- _Σοφianού, Μιράντα. *The Dowry : Embroideries and textiles from Constantinople and Pergamon in Asia Minor, The Sofianos Collection / Miranda Sofianou, Photini Stephanidi · μετάφραση Alexandra Doumas · φωτογράφιση Photini Stephanidi, Marios Pelonis, Panagiotis Vouvelis. - Αθήνα : Εκδόσεις του Φοίνικα, 2014. - 288σ. · 23x25εκ.*
- _<https://sculptureatpratt.files.wordpress.com/2015/07/svetlana-boym-the-future-of-nostalgia.pdf>

Τίτλος εργαστηρίου:

“Accommodate your hero” *Σχεδιασμός αντικειμένων οικιακής κλίμακας.*

Διδάσκων:

Απόστολος Ντελάκος
Εικαστικός

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:

Οκτώβριος 2015 - Ιανουάριος 2016

Θεματική μαθήματος:

Μαθησιακοί Σκοποί :

Η ανάπτυξη της ικανότητας του φοιτητή να καταλήξει από μια συγκεκριμένη εξωτερική συνθήκη και ένα δοσμένο υλικό σε ένα εννοιολογικά και τεχνολογικά ενδιαφέρον αντικείμενο οικιακής κλίμακας καθώς και η ανάπτυξη της επιχειρηματικής του αντίληψης γύρω από το αυτό αντικείμενο και τις πιθανές εφαρμογές του.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Το “Accommodate your hero” προωθεί την πρακτική και εργαστηριακή έρευνα για την κατασκευή αντικειμένων οικιακής κλίμακας δίνοντας έμφαση στο υλικό ‘πηλός’ και στην παράδοσή του.

Μεθοδολογία:

Το μάθημα είναι ένα κατά βάση εργαστηριακό μάθημα στο οποίο οι φοιτητές αναλαμβάνουν να σχεδιάσουν πράγματα για ένα λογοτεχνικό (αντι-) ήρωα της επιλογής τους. Κλασσικά παράδειγμα μιας τέτοιας μεθοδολογίας αποτελούν τα έπιπλα “Chest of drawers” και “Rag chair” του Tejo Remy (1991) στα οποία η λογική “form follows function” ανατρέπεται υπέρ του “form follows concept”, αντίληψη η οποία άλλαξε ριζικά τα δεδομένα στο σχεδιασμό του χρηστικού αντικειμένου από τη δεκαετία του 90 και μετά.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να κατανοήσουν τη συνθήκη του “ήρωά” τους, να αναλύσουν το πρόβλημα του, να οργανώσουν την προσέγγισή τους και να παρουσιάσουν εννοιολογικά συγκροτημένες προτάσεις. Οι προτάσεις αυτές μπορούν να παρουσιαστούν με ό,τι μέσο επιθυμεί ο φοιτητής αρκεί η παρουσίαση να εξυπηρετεί την καλύτερη δυνατή απόδοση του σκεπτικού του. Δύο ωστόσο από τα αντικείμενα οφείλουν να υλοποιηθούν από πηλό (υλικό στο οποίο το μάθημα δίνει έμφαση).

Αξιολόγηση:

Οι φοιτητές αξιολογούνται με βάση την συμμετοχή τους στο μάθημα (20%), την εννοιολογικά συνεπή αντιμετώπιση του προβλήματος (40%), την τεχνική συνέπεια (20%) και την τελική παρουσίαση του πρότζεκτ (20%).

Βιβλιογραφία:

Reijnders Anton, “The Ceramic Process, A Manual and Source of Inspiration for Ceramic Art and Design”, European Ceramic Work Centre, ‘s-Hertogenbosch, 2005
Μάνου Δανού, Η τεχνική της κεραμικής, Ε.Ο.Μ.Ε.Χ., Αθήνα, 1979
Waal de, Edmund, 20th Century Ceramics, Thames and Hudson, 2003
Waal de, Edmund, “The pot book”, Phaidon, London, 2011
Monica Auch, “Vrije Vormgeving, mapping the Dutch conceptual crafts”, The Netherlands, 2008
Διάφορα Handouts

Τίτλος εργαστηρίου:

Επιστημολογία του Καθημερινού

Διδάσκοντες:

Νίκος Πατσαβός *Αρχιτέκτων, Υποψήφιος Διδάκτορας Π.Θ., «Ctrl_Space Lab»*
Λόης Παπαδόπουλος *Αρχιτέκτων, Καθηγητής Π.Θ.*

Χρονική διάρκεια εργαστηρίου:

Οκτώβριος 2015 - Ιανουάριος 2016

Θεματική μαθήματος:

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Το μάθημα διατρέχει ολόκληρο το πρώτο εξάμηνο και αποσκοπεί στη θεωρητική κάλυψη των βασικών ζητημάτων που συγκροτούν προγραμματικά το μεταπτυχιακό "ΜΕΤΑ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ" και την ιδιαίτερη φετινή θεματική "ΑΜΦΙΒΙΑ". Στόχος είναι η καλλιέργεια ενός διαρκούς forum παραγωγής θέσεων περί τη σχεδιαστική γνώση εν γένει και την έννοια της καθημερινότητας ειδικά, στο βαθμό που, θεωρητικά και ιστορικά, οι δύο τελευταίες συνδέονται εφαρμοσμένα και δυναμικά. Υπ' αυτήν την έννοια το μάθημα καλείται να ανταποκριθεί σε ένα θεμελιώδες αίτημα του προγράμματος: την εννοιολογική θεώρηση της νέας στρατηγικής στόχευσης του design προς την "παραγωγή της καθημερινότητας" σήμερα.

Περιεχόμενο:

Το μάθημα υιοθετεί μια αρθρωτή δομή που εξελίσσεται σχηματικά με τον ακόλουθο τρόπο:

Μέρος Α' - Design/ Non-Design: Εισαγωγή στην Επιστημολογία του Σχεδιασμού, ιστορία και θεωρία της μετάβασης από την προ-βιομηχανική παραγωγή, στο βιομηχανικό και μετα-βιομηχανικό σχεδιασμό αντικειμένων και έργων. Ειδικότερα θέματα που θα μας απασχολήσουν είναι η οργάνωση της εργασίας, η διαδικασία και η μέθοδος σχεδιασμού και παραγωγής, η λογική και χρήση των μέσων και των υλικών, η οικονομική-κοινωνική και πολιτισμική διάσταση του σχεδιασμού. Ταυτόχρονα, θα επιχειρηθεί η κατασκευή ενός καταστατικού χάρτη του σύγχρονου πεδίου του post industrial design.

Μέρος Β' - Εγχειρίδιο της Καθημερινότητας: Βασικές φιλοσοφικές και εφαρμοσμένες προσεγγίσεις της καθημερινής ζωής και της αμφίδρομης σχέσης της, ιδιαίτερα από τον 20ό αιώνα και μετά, με την ταυτόχρονη εξέλιξη της θεωρίας και της πρακτικής του σχεδιασμού. Θεματική εμβάθυνση σε ζητήματα όπως η έννοια του ορίου και του τόπου, της μαζικοποίησης και της εξατομίκευσης, του χώρου και του υποκειμένου.

Αξιολόγηση: Το μάθημα προϋποθέτει τη συνεχή συλλογική διαμόρφωσή του προκειμένου να ανταποκριθεί στους στόχους του. Προβλέπει δύο ομαδικές εργασίες αντίστοιχα για το κάθε ένα από τα δύο μέρη του ενώ θα αναπτυχθεί ένας συνδυασμός ομαδικής και ατομικής (ως προς την ευθύνη υλοποίησής της) δουλειάς. Η πρώτη εργασία αφορά στην κριτική παρουσίαση δεδομένων κειμένων αναφοράς. Η δεύτερη θα αφορά συγκεκριμένη περιοχή μελέτης με ιδιαίτερα, συναφή ως προς τη θεματική του μεταπτυχιακού, χαρακτηριστικά. Με αφετηρία μεθοδευμένες αναλυτικές-εμπειρικές παρατηρήσεις, θα αναζητηθεί το εννοιολογικό πλαίσιο ad hoc μετα-βιομηχανικών επεμβάσεων μικρής κλίμακας στο υφιστάμενο χωρικό πλαίσιο. Στόχος είναι η τελική συλλογική παραγωγή ενός blog ή/και τόμου όπου θα αναπαραστηθούν οι ιδέες, τα πράγματα και οι μέθοδοι που θα μας έχουν απασχολήσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Ατομικά, θα ζητηθούν σύντομες εβδομαδιαίες εκθέσεις (reports) σχετικές με την υπό μελέτη βιβλιογραφία και το υπόλοιπο υλικό που θα συζητηθεί στην τάξη.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- _Αριστοτέλης, Γ. Παχυμέρης (μτφ.), Τα Ηθικά - ήτοι τα Νικομάχεια, Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2005.
- _Bachelard, Gaston, Έλ. Βέλτσου - Ι. Χατζηνικολή (μτφ.), Η Ποιητική του Χώρου, Αθήνα: εκδ. Χατζηνικολή, 1992.
- _Barthes, Roland, Κ. Χατζηδήμου (μτφ.), Μυθολογίες - Μάθημα, Αθήνα: Κέδρος, 2007.
- _De Certeau, Michel, The Practice of Everyday Life, University of California Press, 2011 3rd edition.
- _Delanda, Manuel, A New Philosophy of Society: Assemblage Theory and Social Complexity, London: Bloomsbury, 2006.
- _Eco, Umberto, Αντ. Τσοπάνογλου (μτφ.), Σημειολογία στην Καθημερινή Ζωή, Θεσσαλονίκη: Μαλλιάρης Παιδεία, 1999.
- _Flusser, Vilém, The Shape of Things, London: Reaktion Books, 1999.
- _Foucault, Michel, Κ. Παπαγιώργης (μτφ.), Οι Λέξεις και τα Πράγματα, Αθήνα: Γνώση, 2008.

- _Freud, Sigmund, N. Μυλωνά (μτφ.), Ο Πολιτισμός Πηγή Δυστυχίας, Αθήνα: Νίκας/ Ελληνική Παιδεία, 2011.
- _Hebidge, Dick, E. Καλλιφατίδη (μτφ.), Υποκουλτούρα: Το Νόημα των Στυλ, Αθήνα: Γνώση, 1988.
- _Καζαντζάκης, Νίκος, Ασκητική, Αθήνα: εκδ. Καζαντζάκη, 2009.
- _Καστοριάδης, Κορνήλιος, Ζ. Καστοριάδη (μτφ.), Η Ελληνική Ιδιαιτερότητα, Αθήνα: Κριτική, 2011.
- _Κονδύλης, Παναγιώτης, Η Παρακμή του Αστικού Πολιτισμού, Αθήνα: Θεμέλιο, 2000.
- _Kittler, Friedrich, T. Σιετή (μτφ.), Γραμμόφωνο, Κινηματογράφος, Γραφομηχανή, Αθήνα: Νήσος, 2005.
- _Λυστάρ, Ζαν-Φρανσουά, Κ. Παπαγιώργης (μτφ.), Η Μεταμοντέρνα Κατάσταση, Αθήνα: Γνώση, 2008.
- _Μπροντέλ, Φερνάντ κ.ά., Η Μεσόγειος - Άνθρωποι και Πολιτισμική Κληρονομιά, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1991.
- _Perec, Georges, D. Bellou (transl.), Life: A User's Manual, London: Godine - Verba Mundi, 2009 2nd edition.
- _Simon, Herbert, The Sciences of the Artificial, Cambridge MA: MIT Press, 1996 3rd edition.
- _Virno, Paolo., Β. Πασσάς (μτφ.), Η Γραμματική του Πλήθους, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2007.

Μέρος Α': Design/ Non-Design

5 Οκτωβρίου: Εισαγωγή: έννοιες, ερωτήματα & Design & Psyche
 Διάλεξη: The Architectural Psyche: Epistemology of Desire, Mark Cousins
 Διανομή Αναφορών - 1η άσκηση: εκφώνηση_ Το Design Σήμερα, προκλήσεις και δυνατότητες

19 Οκτωβρίου: From Design to Post Design: History
 12:00' – 13:00': Συζήτηση προηγούμενης άσκησης [4 παρουσιάσεις 15'+15' συζήτηση καθεμία]
 13:00' – 15:00': Προβολή – Συζήτηση: Objectified
 15:00' – 18:00': Διάλεξη, Η ιστορία του Design
 Εκφώνηση 2ης άσκησης [ορισμός 4 εισηγητών, οι υπόλοιποι report]

9 Νοεμβρίου: Epistemology of Artificial
 12:00' – 14:00': Συζήτηση 2ης άσκησης [4 παρουσιάσεις 15'+15' συζήτηση καθεμία]
 14:00' – 16:00': Διάλεξη, Design Science–Science of Design/ Design (as) Research
 16:00' – 18:00': Εκφώνηση, Επεξεργασία 3ης άσκησης [ορισμός 4 εισηγητών, report]

23 Νοεμβρίου: Post/ Meta/ Non: Shifting Contextual Paradigms
 12:00' – 14:00': Συζήτηση 3ης άσκησης [4 παρουσιάσεις 15'+15' συζήτηση καθεμία]
 14:00' – 16:00': Διάλεξη, Ετεροαναφορά και Αυτονομία
 16:00' – 18:00': Εκφώνηση, Επεξεργασία 4ης άσκησης [ορισμός 3 εισηγητών, report]

Μέρος Β': Εγχειρίδιο της Καθημερινότητας

14 Δεκεμβρίου: Θεματική Εμβάθυνση, Michel de Certeau
 12:00' – 13:30': Συζήτηση 4ης άσκησης [3 παρουσιάσεις 15'+15' συζήτηση καθεμία]
 13:30' – 16:00': Εκφώνηση, Επεξεργασία 5ης άσκησης [ομαδική εργασία]
 16:00' – 18:00': Ανάρτηση αποτελεσμάτων, συζήτηση 5ης άσκησης

11 Ιανουαρίου: Ad Hoc Συνθετικό-Εννοιολογικό Εργαστήριο
 12:00' – 13:30': Παρουσίαση, Διάλεξη, Εκφώνηση
 13:30' – 16:00': Επεξεργασία 6ης άσκησης [ομαδική συνθετική-εννοιολογική εργασία]
 16:00' – 18:00': Ανάρτηση αποτελεσμάτων, συζήτηση 6ης άσκησης